

Fredningsnævnet for Sydjylland, nordlige del

c/o Retten i Kolding

Kolding Åpark 11

6000 Kolding

August 2022

Vedr.: Fredningsforslag for Lyngbos Hede

Den 22. juni 2022 har Danmarks Naturfredningsforening og Varde Kommune fremsendt et forslag til fredning af Lyngbos Hede til Fredningsnævnet for Sydjylland, nordlige del.

På vegne af Grundejerforeningen for Henne Strand (GHS), der har særlig interesse i fredningsforslagets bestemmelser, skal jeg hermed fremkomme med synspunkter vedrørende det i forslaget vedlagte *"Myndighedsskema – bilag til fredningsnævnets screeningsafgørelse efter miljølovens §10"*.

Det fremgår af myndighedsskemaet, at fredningen ikke forventes at få væsentlige påvirkninger af Natura 2000 områder, herunder habitatområde H-72. Den konklusion er vanskelig at forstå, når det fremgår af fredningsforslagets kapitel 3, side 12 (Forsvarets kampvognskørespør), at der ikke er fremlagt en beskrivelse af kampvognssporets beliggenhed. Uden en offentliggørelse af køresporets placering er det efter GHSs bedste overbevisning ikke muligt at foretage en myndighedsvurdering.

Undertegnede har fulgt og kommenteret de foreløbige udkast til fredningsbestemmelser, og i det forløb har der været flere forslag til placering af kampvognsspør. Det er helt afgørende, at de prioriterede naturtyper grå/grøn klit (H-type 2130) og klithede (H-type 2140) ikke berøres, hvor særligt klithede er i moderat bevaringstilstand. Habitatdirektivet opererer med forsigtighedsprincippet, og er der den mindste videnskabelige tvivl om, at planer eller programmer kan have en ugunstig indvirkning på naturtyperne, så må de påtænkte aktiviteter ikke gennemføres. Den videnskabelige tvivl skal med andre ord komme naturen til gode.

Anlæggelse af et kampvognsspør over Lyngbos Hede er en ny aktivitet, der selvstændigt skal vurderes. Der kan således ikke henvises til "gamle kørespør" på det sydfor liggende militære øvelsesterræn, der allerede eksisterede med dets naturmæssige fordele og ulemper, da habitatdirektivet blev vedtaget i 1992. Her kunne igangværende aktiviteter lovligt fortsætte.

Naturtyperne på Lyngbos Hede tåler i forskellig grad forstyrrelser, herunder blotlæggelse af det underliggende flyvesand. Det gælder vel at mærke, når der er tale om kortvarige forstyrrelser. De giver mulighed for skabelse af successionsstadier, hvor konkurrencesvage plantearter en tid kan vokse i området, inden en tættere hedevegetation indfinder sig. Successionsstadierne giver også insekter og andre dyregrupper gode vækstbetingelser. I modsætning hertil ved vi, at der ikke skabes successionsstadier i

kampvognsspor, der benyttes periodevis forår og efterår. Vi ved også fra undersøgelse – særligt i skov – at veje/brede kørespor uden vegetation fungerer som spærrelinjer for mange insekter og små pattedyr.

Endeligt er det væsentligt at nævne, at hvis planer og programmer ikke kan vedtages efter habitatdirektivets artikel 6, stk. 3 og det berører prioriterede naturtyper, så skal EU-Kommissionen høres og afgive en udtalelse før planer og programmer kan tillades efter artikel 6, stk. 4, men det forudsætter, at der ikke findes alternative løsninger.

Sidstnævnte forhold har aktuelt været gældende netop i H-72, hvor Lyngbos Hede er beliggende. Her er der de seneste år fremført 4 strømledninger/gasledninger. Det drejer sig om Horns Rev 2, Horns Rev 3, Baltic Pipe og Viking Link. For alle 4 aktiviteter gælder, at der som alternativ løsning for ikke at skade de åbne habitat naturtyper er udført underjordisk fremføring (underboring) af ledninger fra forstranden og frem til Blåbjerg Plantage. I plantagen er der dispenseret for habitatdirektivet, så der kunne anlægges åbne graverender til nedlægning af ledninger, som herefter blev tildækket med sand. Dispensationen skyldes, at plantagen her består af bjergfyr, der er en invasiv art uden væsentlige naturværdier. Habitatdirektivets bestemmelser har i disse tilfælde medført betydelige økonomiske merudgifter for selskaberne, som skulle udføre underboringer gennem arealer med lysåbne habitatnaturtyper. Denne viden kan være nyttig ved fastlæggelse af kampvognssporets forløb i det aktuelle fredningsforslag.

Med de fremførte argumenter finder GHS således, at ovennævnte bilagsmateriale ikke er retvisende, hvorfor der bør gennemføres en fuldt udbygget konsekvensvurdering.

Med venlig hilsen på vegne af GHS

Bent Aaby

Prof. emer.; tidligere vismand i Statens Naturråd

P.s. Jeg forventer, at fredningsnævnet fremsender kopi af vedlagte skrivelse til de høringsberettigede – Miljøstyrelsen, Naturstyrelsen, Varde Kommune og Forsvarsministeriet.